EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 23.5.2022.
COM(2022) 624 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Rumānijas 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Rumānijas 2022. gada konverģences programmu

{SWD(2022) 624 final} - {SWD(2022) 640 final}

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Rumānijas 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Rumānijas 2022. gada konverģences programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu[1] un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību[2], un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241[3], ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmē ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, līdztekus stiprinot dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Vidējā termiņā un ilgtermiņā tas palīdz arī stiprināt publisko finanšu ilgtspēju un sekmēt izaugsmi un darbvietu radīšanu. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktu 2022. gada [XX]. jūnijā [tika] atjaunināta katrai dalībvalstij paredzētā maksimālā finanšu iemaksa no Atveseļošanas un noturības mehānisma.

(2) Komisija 2021. gada 24. novembrī pieņēma gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2022. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu.

---

1 OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

2 OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

Pētījumā bija pienācīgi ņemta vērā Portu 2021. gada maija sociālajā samitā atkārtoti nostiprinātā kopīgā apņemšanās turpināt īstenot Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija izsludināja 2017. gada 17. novembrī. Eiropadome 2022. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījuma prioritātes apstiprināja 2022. gada 25. martā. Komisija 2021. gada 24. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Rumānija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām būs jāizstrādā padziļinātais pārskats[4]. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī priekšlikumu attiecībā uz 2022. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana un kuru Padome pieņēma 2022. gada 14. martā.

(3) Krievijas iebrukums Ukrainā globālās pandēmijas izskaņā ir būtiski mainījis ģeopolitisko un ekonomisko kontekstu. Iebrukuma ietekme uz dalībvalstu tautsaimniecībām izpaužas, piemēram, kā augstākas enerģijas un pārtikas cenas un vājākas izaugsmes izredzes. Enerģijas cenu pieaugums īpaši smagi skar visneaizsargātākās mājsaimniecības, kuras ir nonākušas enerģētiskajā nabadzībā vai kurām tā draud. Turklāt Eiropas Savienībā ierodas nepieredzēti daudz cilvēku, kuri bēg no Ukrainas. Šajā sakarā 2022. gada 4. martā pirmo reizi tika piemērota Pagaidu aizsardzības direktīva[5], pārvietotajām personām no Ukrainas piešķirot likumīgas uzturēšanās tiesības Eiropas Savienībā, kā arī piekļuvi izglītībai un apmācībai, darba tirgum, veselības aprūpei, mājoklim un sociālajai palīdzībai. Rumānijai ir darīts pieejams ārkārtas atbalsts, izmantojot kohēzijas rīcību bēgļu atbalstam Eiropā (*CARE*) un papildu priekšfinansējumu no Atveseļošanas palīdzības kohēzijai un Eiropas teritorijām (*REACT-EU*), lai steidzami apmierinātu ar uzņemšanu un integrāciju saistītās vajadzības cilvēkiem, kuri bēg no Ukrainas.

(4) Ievērojot strauji mainīgo ekonomisko un ģeopolitisko situāciju, 2022. gada Eiropas pusgadā atsāksies ekonomikas un nodarbinātības politikas vispusīga koordinācija, kura līdztekus tiks pielāgota, ņemot vērā ar Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanu saistītās prasības, kā skaidrots 2022. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumā. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, ir svarīgi īstenot pieņemtos atveseļošanas un noturības plānus, jo ar šiem plāniem paredzēts īstenot visus 2019. un 2020. gada Eiropas pusgada ciklos sniegtos konkrētām valstīm adresētos ieteikumus vai to būtisku daļu. Papildus konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem, kas pieņemti līdz mainītā atveseļošanas un noturības plāna iesniegšanas dienai, šo plānu pārskatīšanā, atjaunināšanā vai grozīšanā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu joprojām vienlīdz aktuāli ir arī 2019. un 2020. gadā konkrētām valstīm adresētie ieteikumi.

(5) Vispārējā izņēmuma klauzula darbojas kopš 2020. gada marta[6]. Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā[7] izklāstīja viedokli, ka lēmums par vispārējās

---

4 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

5 Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/382 (2022. gada 4. marts), ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu (OV L 71, 4.3.2022., 1. lpp.).

6 Komisijas paziņojums Padomei par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu (COM(2020) 123 final, Briselē, 20.3.2020.).

7 Komisijas paziņojums Padomei "Apritējis gads kopš Covid-19 uzliesmojuma: fiskālās politikas atbildes pasākumi" (COM(2021) 105 final, Briselē, 3.3.2021.).

izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis ES vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). Paaugstināta nenoteiktība un spēcīgi lejupvērsti riski, kas skar ekonomikas perspektīvas saistībā ar karu Eiropā, nepieredzēts enerģijas cenu kāpums un ieilguši piegādes ķēdes traucējumi rada apstākļus, kuru dēļ ir attaisnojami Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas darbību pagarināt arī attiecībā uz 2023. gadu.

(6) Komisija 2022. gada 2. martā pieņēma paziņojumu, kurā sniegtas plašas norādes par fiskālo politiku 2023. gadā un kura mērķis ir atbalstīt dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu un tādējādi stiprināt politikas koordināciju[8]. Pamatojoties uz 2022. gada ziemas prognozes makroekonomisko perspektīvu, Komisija atzīmēja, ka piemērota šķistu pāreja no kopējās atbalstošās fiskālās nostājas 2020.–2022. gadā uz kopumā neitrālu kopējo fiskālo nostāju 2023. gadā, vienlaikus saglabājot gatavību reaģēt uz mainīgo ekonomisko situāciju. Komisija paziņoja, ka fiskālie ieteikumi 2023. gadam arī turpmāk būtu jādiferencē starp dalībvalstīm un tajos būtu jāņem vērā iespējamā pārrobežu blakusietekme. Komisija aicināja dalībvalstis atspoguļot norādes savās stabilitātes un konverģences programmās. Komisija apņēmās cieši uzraudzīt ekonomikas norises un pielāgot savas politikas norādes pēc vajadzības un ne vēlāk kā savā pusgada pavasara paketē, kas sagatavota 2022. gada maija beigās.

(7) Attiecībā uz 2022. gada 2. martā sniegtajām fiskālajām norādēm fiskālajos ieteikumos 2023. gadam ir ņemta vērā ekonomikas perspektīvas pasliktināšanās, paaugstinātā nenoteiktība un papildu lejupvērstie riski, kā arī augstāka inflācija salīdzinājumā ar ziemas prognozi. Ņemot vērā šos apsvērumus, fiskālajai reakcijai ir jāpalielina publiskās investīcijas, kas sekmēs zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, un jāsaglabā visneaizsargātāko mājsaimniecību pirktspēja, lai mīkstinātu enerģijas cenu kāpuma ietekmi un palīdzētu ierobežot inflācijas otrreizējās ietekmes spiedienu, izmantojot mērķtiecīgus un pagaidu pasākumus; fiskālajai politikai arī turpmāk jābūt dinamiskai, lai pielāgotos strauji mainīgajiem apstākļiem, un dažādās valstīs tā ir jādiferencē atkarībā no to fiskālā un ekonomiskā stāvokļa, tostarp ņemot vērā krīzes ietekmi uz tām un pārvietoto personu pieplūdumu no Ukrainas.

(8) Rumānija savu nacionālo atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 31. maijā. Komisija atbilstoši Regulas (ES) 2021/241 19. pantam novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2021. gada 3. novembrī pieņēma lēmumu par Rumānijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu[9]. Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu par to, ka Rumānija ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā. Apmierinoša izpilde nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

---

8 Komisijas paziņojums Padomei "Fiskālās politikas norādes 2023. gadam" (COM(2022) 85 final, Briselē, 2.3.2022.).

9 Padomes Īstenošanas lēmums (2021. gada 3. novembris) par Rumānijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 12319/21; ST12319/21 ADDI).

(9) Rumānija 2022. gada 12. maijā iesniedza savu 2022. gada valsts reformu programmu un 2022. gada 4. maijā — savu 2022. gada konverģences programmu pēc Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. pantā noteiktā termiņa. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus. Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 27. pantā, 2022. gada valsts reformu programma atspoguļo arī Rumānijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.

(10) Komisija 2022. gada ziņojumu par Rumāniju publicēja 2022. gada 23. maijā[10]. Tajā novērtēts, kā Rumānija ir īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2019., 2020. un 2021. gadā, un uz atveseļošanas un noturības rezultātu pārskata pamata bija aplūkots, kā Rumānija īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjautājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjautājumi, tai skaitā sakarā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā. Tajā bija arī novērtēts Rumānijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un ES pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

(11) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu izstrādāja padziļināto pārskatu par Rumāniju un rezultātus publicēja 2022. gada 23. maijā[11]. Komisija secināja, ka Rumānijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Neaizsargātības faktori jo īpaši attiecas uz ārējiem kontiem, kas saistīti ar lielu fiskālo deficītu, un uz konkurētspējas problēmu atkārtotu parādīšanos.

(12) Padome 2020. gada 3. aprīlī pieņēma Lēmumu (ES) 2020/509 par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu Rumānijā, jo 2019. gadā netika ievērots deficīta kritērijs[12]. Padome 2020. gada 3. aprīlī nāca klajā arī ar ieteikumu vēlākais līdz 2022. gadam izbeigt pārmērīga valsts budžeta deficīta situāciju Rumānijā[13]. Ņemot vērā ekonomiskās aktivitātes ievērojamo sarukumu Covid-19 pandēmijas ietekmē un ar to saistīto nepieciešamību pēc tādas fiskālās politikas, kas atbalstītu atveseļošanos 2021. un 2022. gadā, Padome 2021. gada 18. jūnijā sniedza jaunu ieteikumu Rumānijai[14] vēlākais līdz 2024. gadam novērst pārmērīga budžeta deficīta situāciju. Rumānijai būtu jāsasniedz nominālais vispārējās valdības budžeta deficīta mērķis – 8,0 % no IKP 2021. gadā, 6,2 % no IKP 2022. gadā, 4,4 % no IKP 2023. gadā un 2,9 % no IKP 2024. gadā, kas atbilst valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma tempam 3,4 % 2021. gadā, 1,3 % 2022. gadā, 0,9 % 2023. gadā un 0,0 % 2024. gadā. Tas atbilst ikgadējai strukturālajai korekcijai 0,7 % apmērā no IKP 2021. gadā, 1,8 % apmērā no IKP 2022. gadā, 1,7 % apmērā no IKP 2023. gadā un 1,5 % apmērā no IKP 2024. gadā. Procedūra ir uz laiku atlikta kopš 2021. gada rudens pēc tam, kad Komisija tika veikusi efektīvas rīcības novērtējumu.

---

10 SWD(2022) 638.

11 COM(2022) 624.

12 Padomes Lēmums (ES) 2020/509 (2020. gada 3. aprīlis) par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu Rumānijā (OV L 110, 8.4.2020., 58. lpp.).

13 Padomes Ieteikums (2020. gada 3. aprīlis) par pārmērīga valdības budžeta deficīta situācijas novēršanu Rumānijā (OV C 116, 8.4.2020., 1. lpp.).

14 Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Rumānijas 2021. gada konverģences programmu (OV C 304, 29.7.2021., 107. lpp.).

(13) Pēc *Eurostat* validētajiem datiem, 2021. gadā Rumānijas vispārējās valdības budžeta deficīts bija 7,1 % no IKP, bet vispārējās valdības parāds bija 48,8 % no IKP. Tas atbilst Padomes ieteiktajam 2021. gada nominālā deficīta mērķim. Strukturālās bilances korekcija 2021. gadam ir 1,5 procentpunkti no IKP, kas pārsniedz ieteiktos 0,7 procentpunktus.

(14) 2022. gada konverģences programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2022. gadu ir piesardzīgs un par laiku pēc tam – labvēlīgs. Valdība prognozē, ka reālais IKP 2022. gadā pieaugs par 2,9 % un 2023. gadā – par 4,4 %. Salīdzinājumam – Komisijas 2022. gada pavasara prognozē norādīts zemāks reālā IKP pieaugums 2022. gadā (2,6 %) un 2023. gadā (3,6 %). Atšķirības galvenokārt ir saistītas ar augsto inflāciju, kas ietekmē mājsaimniecību pirktspēju, ar to, kā starptautiskās vides izraisītā uzticēšanās mazināšanās ietekmē patēriņu un investīcijas, un ar neto eksporta negatīvo devumu, prognozējot, ka enerģijas preču cenas turpinās pieaugt. Valdība savā 2022. gada konverģences programmā plāno, ka nominālais deficīts samazināsies līdz 6,2 % no IKP 2022. gadā un līdz 4,4 % 2023. gadā. Samazinājums 2022. gadā galvenokārt atspoguļo spēcīgu nominālā IKP pieaugumu, gaidāmo nodokļu iekasēšanas efektivitātes pieaugumu, lielākās daļas publiskā sektora algu iesaldēšanu un plānu panākt, lai temps, kādā pieaug izdevumi par precēm un pakalpojumiem, sociālo palīdzību un citiem pārvedumiem, saglabātos mazāks par nominālā IKP pieauguma tempu. Saskaņā ar 2022. gada konverģences programmu ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies līdz 49,4 % 2022. gadā un līdz 49,7 % 2023. gadā. Pamatojoties uz prognozes termiņa datumā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisijas 2022. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta deficīts 2022. un 2023. gadā būs attiecīgi 7,5 % no IKP un 6,3 % no IKP. Tas pārsniedz 2022. gada konverģences programmā prognozēto deficītu galvenokārt šādu faktoru dēļ: lielāki paredzamie sociālie un procentu izdevumi, lielāka aplēstā neto ietekme pasākumiem, kuru mērķis ir mīkstināt enerģijas cenu kāpuma sekas, piesardzīgāks pieņēmums par gaidāmajiem ieguvumiem no nodokļu iekasēšanas un konkrētu konsolidācijas pasākumu trūkums programmas izdevumu daļā. Komisijas 2022. gada pavasara prognozē plānota augstāka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP: 50,9 % 2022. gadā un 52,6 % 2023. gadā. Atšķirība galvenokārt ir saistīta ar lielāku prognozēto deficītu.

Pamatojoties uz Komisijas 2022. gada pavasara prognozi, vidējā termiņa (10 gadu) vidējās potenciālās izlaides pieaugums tiek lēsts 3,6 % apmērā. Tomēr šajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un var palielināt Rumānijas potenciālo izaugsmi.

(15) Valdība 2022. gadā pakāpeniski atcēla lielāko daļu pasākumu, kas veikti, reaģējot uz Covid-19 krīzi, – tiek prognozēts, ka pagaidu ārkārtas atbalsta pasākumu apmērs samazināsies no 1,1 % no IKP 2021. gadā līdz 0,2 % no IKP 2022. gadā. Valdības budžeta deficītu ietekmē pasākumi, kuri pieņemti, lai novērstu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi, un kuru apjoms Komisijas 2022. gada pavasara prognozē tiek lēsts 0,7 % no IKP apmērā no IKP 2022. gadā un 0,1 % no IKP apmērā 2023. gadā[15]. Šie pasākumi galvenokārt paredz mazumtirdzniecības un vairumtirdzniecības cenu griestus izdevumu daļā un enerģijas ražotāju papildu peļņas aplikšanu ar nodokļiem ieņēmumu daļā. Citu pasākumu vidū ir kompensācijas shēmas

[15] Šie skaitļi atspoguļo kopš 2021. gada rudens veikto pasākumu gada budžeta izmaksu līmeni, ietverot kārtējos ieņēmumus un izdevumus, kā arī – attiecīgā gadījumā – kapitālizdevumu pasākumus.

mājsaimniecībām un MVU par enerģijas un gāzes rēķiniem un enerģijas pabalsti neaizsargātiem patērētājiem. Par šiem pasākumiem tika paziņots, ka tiem ir pagaidu raksturs. Tomēr, ja enerģijas cenas saglabāsies augstas arī 2023. gadā, dažus no šiem pasākumiem varētu turpināt. Daži no šiem pasākumiem nav mērķorientēti, jo īpaši vispārējais enerģijas cenu ierobežojums mājsaimniecībām. Valdības budžeta deficītu ietekmē arī izmaksas, kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas; šīs izmaksas Komisijas 2022. gada pavasara prognozē tiek prognozētas 0,1 % apmērā no IKP gan 2022., gan 2023. gadā[16], un aizsardzības izdevumiem 2023. gadā tiek prognozēts pieaugums 0,5 % apmērā no IKP.

(16) Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara prognozi paredzamais 2022. gada nominālais deficīts par 1,3 procentpunktiem no IKP pārsniedz Padomes ieteikto nominālā deficīta mērķi, savukārt strukturālās bilances korekcija 2022. gadā tiek prognozēta -0,2 procentpunktu apmērā no IKP salīdzinājumā ar ieteiktajiem 1,8 procentpunktiem no IKP. Tāpēc ir jāveic rūpīga analīze, pamatojoties uz izdevumu kritēriju. 2022. gadā neto primāro izdevumu pieaugums (koriģēts, ņemot vērā vienreizējos pasākumus un fiskālās politikas pasākumus ieņēmumu pusē) Komisijas 2022. gada pavasara prognozē tiek prognozēts 9,6 % apmērā, kas pārsniedz ieteiktos 1,3 %. Izdevumu agregāta prognozēto pieaugumu 2022. gadā galvenokārt nosaka sociālo izdevumu pieaugums pensiju indeksācijas un budžetā paredzēto sociālo pasākumu dēļ, kā arī budžeta izmaksas saistībā ar pasākumiem, kuru mērķis ir ierobežot enerģijas cenas (atskaitot ieņēmumu pasākumus) un risināt problēmas saistībā ar pārvietoto personu plūsmu no Ukrainas. Nozīme ir arī starppatēriņa izdevumu pieaugumam, ko galvenokārt nosaka augstā paredzamā patēriņa cenu inflācija, lai arī mazākā mērā. Neto izdevumu pieauguma novirze no ieteikuma notiek tādā pašā virzienā kā strukturālās bilances korekcijas novirze, lai gan tās apjoms ir lielāks (2,7 procentpunkti no IKP neto izdevumu pieauguma gadījumā salīdzinājumā ar 2,0 procentpunktiem no IKP strukturālās bilances gadījumā). Šo atšķirību daļēji var izskaidrot ar lielāku ieņēmumu attiecību pret IKP, kas 2022. gadam prognozēta Komisijas 2022. gada pavasara prognozē, salīdzinājumā ar Komisijas 2021. gada pavasara prognozi (augstāka par 0,9 procentpunktiem no IKP), kas uzlabo strukturālo bilanci, bet neietekmē izdevumu kritēriju. Pamatojoties uz rūpīgu analīzi, pastāv risks, ka Rumānija nesasniegs Padomes 2021. gada 18. jūnija ieteikumā noteiktos fiskālos mērķrādītājus 2022. gadam.

(17) Komisijas 2022. gada pavasara prognozē prognozētais 2023. gada nominālais deficīts par 1,9 procentpunktiem no IKP pārsniedz Padomes ieteikto nominālā deficīta mērķi, savukārt strukturālās bilances korekcija 2022. gadā tiek prognozēta 0,0 procentpunktu apmērā no IKP salīdzinājumā ar ieteiktajiem 1,7 procentpunktiem no IKP. Tāpēc ir jāveic rūpīga analīze, pamatojoties uz izdevumu kritēriju. Trūkstot konkrētiem pasākumiem mērķrādītāju sasniegšanai, 2023. gadā neto primāro izdevumu pieaugums (koriģēts, ņemot vērā vienreizējos pasākumus un fiskālās politikas pasākumus ieņēmumu pusē) Komisijas 2022. gada pavasara prognozē tiek prognozēts 1,7 % apmērā, kas pārsniedz ieteiktos 0,9 %. Pamatojoties uz rūpīgu analīzi, pastāv risks, ka

[16] Tiek pieņemts, ka kopējais no Ukrainas uz ES pārvietoto personu skaits līdz 2022. gada beigām pakāpeniski sasniegs 6 miljonus, un viņu ģeogrāfiskais sadalījums tiek lēsts, pamatojoties uz esošās diasporas lielumu, uzņemošās dalībvalsts iedzīvotāju skaita relatīvo apmēru un no Ukrainas pārvietoto personu faktisko sadalījumu visā ES, kāds tas bija 2022. gada martā. Budžeta izmaksas uz vienu personu aplēstas, balstoties uz Komisijas Kopīgā pētniecības centra mikrosimulācijas modeli *Euromod*, ņemot vērā gan naudas pārvedumus, uz kuriem šie cilvēki var būt tiesīgi, gan pabalstus natūrā, piemēram, izglītību un veselības aprūpi.

Rumānija nesasniegs Padomes 2021. gada 18. jūnija ieteikumā noteiktos fiskālos mērķrādītājus 2023. gadam. Ņemot vērā risku, ka ieteiktie fiskālie mērķrādītāji 2022. un 2023. gadā netiks sasniegti, šķiet būtiski veikt papildu budžeta pasākumus, lai nodrošinātu atbilstību korekcijām un panāktu pārmērīga budžeta deficīta novēršanu līdz 2024. gadam.

(18) 2022. gada konverģences programmā tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts pakāpeniski samazināsies, sasniedzot 2,95 % no IKP 2024. gadā un 2,9 % no IKP līdz 2025. gadam. Līdz ar to tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts līdz 2024. gadam samazināsies zem 3 % no IKP. Fiskālo konsolidāciju galvenokārt plāno īstenot budžeta izdevumu daļā. Tomēr nav sniegta informācija par plānotajiem pamatā esošajiem konsolidācijas pasākumiem. Saskaņā ar programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP līdz 2025. gadam stabilizēsies, proti, 2024. gadā samazināsies līdz 49,4 % un 2025. gadā līdz 48,9 %. Pamatojoties uz Komisijas analīzi, parāda atmaksājamības riski vidējā termiņā šķiet augsti.

(19) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktā un V pielikuma 2.2. kritērijā, atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Tās palīdzēs atrisināt visas ekonomiskās un sociālās problēmas vai ievērojamu to ekonomisko un sociālo problēmu daļu, kuras Padome bija minējusi Rumānijai 2019. un 2020. gada Eiropas pusgadā adresētajos ieteikumos, kā arī attiecīgā gadījumā Rumānijai līdz plāna pieņemšanai adresētajos ieteikumos. Plāns jo īpaši pievēršas nodokļu administrācijas pilnīgai digitalizācijai un pārmērīgu nodokļu stimulu pakāpeniskai atcelšanai, lai uzlabotu publisko finanšu kvalitāti un ilgtspēju. Plāns arī palīdz nodrošināt valsts pensiju sistēmas ilgtspēju un taisnīgumu. Gaidāms, ka veselības aprūpes reformas, ko papildina investīcijas digitalizācijā, uzlabos piekļuvi veselības aprūpei, tās rentabilitāti un noturību. Paredzams, ka uz gūtajām atziņām balstīta lēmumu pieņemšana, ilgtermiņa plānošana un sabiedriskās apspriešanas, kā arī pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot publiskā iepirkuma procesu, palīdzēs paaugstināt valsts pārvaldes kvalitāti un efektivitāti, tādējādi uzlabojot ES līdzekļu apguvi. Stiprinot tiesu iestāžu neatkarību un palielinot to efektivitāti, uzlabojot tiesu iestāžu pieejamību un pastiprinot cīņu pret korupciju, plāna mērķis ir risināt galvenos jautājumus, kas saistīti ar tiesiskuma ievērošanu Rumānijā saskaņā ar attiecīgo Eiropas Savienības Tiesas judikatūru un ņemot vērā ieteikumus, kas sniegti sadarbības un pārbaudes mehānisma (SPM) ziņojumos, Pretkorupcijas starpvalstu grupas (*GRECO*) ziņojumos, Venēcijas komisijas atzinumos un ziņojumos par tiesiskumu. Galvenajās reformās attiecībā uz minimālās algas noteikšanu un minimālo iekļaujošo ienākumu, valsts uzņēmumu korporatīvās pārvaldības stiprināšanu un sociālo dialogu tiek ņemti vērā arī ieteikumi, kas konkrētajai valstij bija adresēti jau ilgāku laiku. Plānā arī apredzēts izveidot vienotu, iekļaujošu un kvalitatīvu agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes sistēmu, ko papildinātu investīcijas bērnu aprūpē. Plāns veicina ilgtspējīgas un digitālas investīcijas un atbalsta pētniecības un izstrādes darbības. Reformas un investīcijas saistībā ar dekarbonizāciju, valdības mākoņdatošanas infrastruktūras izveidi un elektroniskās identitātes kartes ieviešanu palīdz atbalstīt zaļo un digitālo pārkārtošanos.

(20) Paredzams, ka Rumānijas atveseļošanas un noturības plāna īstenošana sekmēs turpmāku progresu zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā. Klimata mērķu sasniegšanai paredzēto pasākumu izdevumi Rumānijā atbilst 41 % no plāna kopējā piešķīruma, savukārt digitālo mērķu sasniegšanai paredzēto pasākumu izdevumi – 21 % no plāna kopējā piešķīruma. Atveseļošanas un noturības plāna pilnīga īstenošana atbilstoši

attiecīgajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem palīdzēs Rumānijai ātri atgūties no Covid-19 krīzes radītajām sekām, vienlaikus stiprinot noturību. Lai nodrošinātu atveseļošanas un noturības plāna, kā arī citu, ārpus plāna tvēruma esošu ekonomikas un nodarbinātības politiku sekmīgu īstenošanu un rezultātā panāktu plašu līdzatbildību par politiku programmu kopumā, joprojām ir svarīgi sistemātiski iesaistīt sociālos partnerus un citas attiecīgās ieinteresētās personas.

(21) Rumānija kohēzijas politikas plānošanas dokumentus[17] attiecībā uz partnerības nolīgumu iesniedza 2022. gada 14. aprīlī un attiecībā uz savu pirmo programmu — 2022. gada 6. maijā. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulu (ES) 2021/1060 Rumānijai ir jāņem vērā attiecīgie tai adresētie ieteikumi 2021.–2027. gada kohēzijas politikas fondu plānošanā. Tas ir priekšnoteikums no kohēzijas politikas fondiem paredzētā finansiālā atbalsta efektivitātes uzlabošanai un tā pievienotās vērtības maksimalizēšanai un vienlaikus veicina koordināciju, savstarpējo papildināmību un saskaņotību starp šiem fondiem un citiem Savienības instrumentiem un fondiem. Atveseļošanas un noturības mehānisma un kohēzijas politikas programmu sekmīga īstenošana ir atkarīga arī no to šķēršļu novēršanas, kas kavē investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās un sabalansētas teritoriālās attīstības atbalstam.

(22) Pamatojoties uz ES valstu vai to valdību vadītāju pilnvarojumu, kas formulēts Versaļas deklarācijā, ir sagatavots *REPowerEU* plāns, kura mērķis ir pēc iespējas drīz izbeigt Eiropas Savienības atkarību no fosilo degvielu importa no Krievijas. Tālab dialogā ar dalībvalstīm tiek apzināti piemērotākie projekti, investīcijas un reformas valstu, reģionālā un ES līmenī. Šo pasākumu mērķis ir samazināt vispārējo atkarību no fosilajām degvielām un pārorientēt fosilo degvielu importu prom no Krievijas.

(23) Saskaņā ar 2020. gada datiem Rumānijas energoresursu struktūra lielā mērā balstās uz fosilajām degvielām; gan nafta, gan gāze veido aptuveni 30 %, bet ogles — vēl 10 %. Rumānija pati saražo aptuveni 80 % no patērētās gāzes, bet atlikusī daļa nāk no Krievijas (visā ES lielākā daļa patērētās gāzes tiek importēta un vidēji 44 % importa ir no Krievijas). Attiecībā uz naftu imports no Krievijas veido 32 % no kopējā importa apjoma salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju 26 %[18]. Rumānija ir apņēmusies līdz 2032. gadam pakāpeniski pārtraukt ogļu izmantošanu. Lai sasniegtu šo vērienīgo mērķi, Rumānijas atveseļošanas un noturības plānā un ES fondos, piemēram, Modernizācijas fondā, ir paredzētas ievērojamas investīcijas dekarbonizācijas veicināšanā, uzstādot jaunas atjaunīgās enerģijas ieguves jaudas. Tomēr zaļā pārkārtošanās un prognozētais lielais enerģijas patēriņa pieaugums prasīs būtiskus uzlabojumus enerģijas pārvades tīklos un ātrāku zaļās infrastruktūras izvēršanu. Lai to panāktu, būs vajadzīga tiesiskā regulējuma uzlabošana un lielākas investīcijas, kā arī būs jādod patērētājiem iespējas aktīvi piedalīties elektroenerģijas tirgū vai nu individuāli, vai arī kolektīvi ar energokopienu starpniecību. Sākumposmā intensīvāk veicot investīcijas infrastruktūrā, piemēram, uzglabāšanā, kā arī gāzes un elektroenerģijas starpsavienojumos ar kaimiņvalstīm, varētu palielināt energoapgādes diversifikāciju, tirgus stabilitāti un spēju pielāgoties reģionālajām atšķirībām. Tas jāskata saistībā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā un nepieciešamību samazināt atkarību no importa, jo enerģētikas sistēma joprojām ir ļoti lielā mērā atkarīga no fosilajām

[17] Regula (ES) 2021/1060 (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

[18] *Eurostat* (2020), Krievijas importa īpatsvars kopējā importa apjomā. Vidēji ES-27 valstīs viss imports ir balstīts uz importu no valstīm, kuras nav ES-27 valstis. Attiecībā uz Rumāniju kopējais importa apjoms ietver ES iekšējo tirdzniecību. Jēlnafta neietver naftas pārstrādes produktus.

degvielām. Turklāt Melnajā jūrā atklātās atkrastes gāzes atradnes sniedz Rumānijai nozīmīgu iespēju vēl vairāk palielināt savu enerģētisko neatkarību un būtiski atbalstīt kaimiņos esošās dalībvalstis, lai samazinātu to atkarību no Krievijas dabasgāzes importa. Ir ieteicams pēc iespējas veikt jaunas investīcijas ar gāzi saistītā infrastruktūrā un tīklos, lai veicinātu to ilgtermiņa ilgtspēju, nākotnē pārprofilējot tos ilgtspējīgām degvielām. Turklāt Melnajā jūrā atklātās atkrastes gāzes atradnes sniedz Rumānijai nozīmīgu iespēju vēl vairāk palielināt savu enerģētisko neatkarību un būtiski atbalstīt kaimiņos esošās dalībvalstis, lai samazinātu to atkarību no Krievijas dabasgāzes importa. Vienlaikus Rumānijas atveseļošanas un noturības plānā ir paredzēti 3 miljardi EUR energoefektivitātes pasākumiem attiecībā uz publiskā sektora un privātajās dzīvojamajām ēkām, kā arī rūpniecības nozarēm. Lai samazinātu enerģijas patēriņu un atkarību no fosilajām degvielām, būs nepieciešami pasākumi, kas vēl pārsniedz šo pirmo renovācijas vilni, jo atveseļošanas un noturības plāna mērķis neaptvers visu ēku fondu. Rumānijai ir jāturpina uzlabot politikas satvaru, lai paātrinātu ēku renovāciju. Lai Rumānija atbilstu "Gatavi mērķrādītājam 55 %" mērķiem, būs vēl vairāk jāpalielina ieceru vērienīgums siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un atjaunojamo energoresursu enerģijas un energoefektivitātes rādītāju paaugstināšanai.

(24) Paātrināta pārkārtošanās uz klimatneitralitāti un atteikšanās no fosilajām degvielām vairākās nozarēs radīs ievērojamas pārstrukturēšanas izmaksas, taču, lai mazinātu pārkārtošanās sociālekonomisko ietekmi vissmagāk skartajos reģionos, Rumānija var kohēzijas politikas ietvaros izmantot Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu. Turklāt, lai uzlabotu nodarbinātības iespējas un stiprinātu sociālo kohēziju, Rumānija var izmantot Eiropas Sociālo fondu Plus.

(25) Padome ir izskatījusi Rumānijas 2022. gada konverģences programmu, un tās atzinums[19] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā.

(26) Padome ir izskatījusi 2022. gada valsts reformu programmu un 2022. gada konverģences programmu, ņemot vērā Komisijas sagatavoto padziļināto pārskatu un šo novērtējumu. Padomes ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1., 2. un 3. ieteikumā. 1. ieteikumā minētā fiskālā politika cita starpā palīdz novērst nelīdzsvarotību, kas saistīta ar lielo un pastāvīgo tekošā konta deficītu, jo labāka fiskālā bilance palīdzēs samazināt Rumānijas ekonomikas lielās ārējā finansējuma vajadzības. 2. ieteikumā minētā politika cita starpā palīdzēs novērst ar konkurētspēju saistītos neaizsargātības faktorus. Politika, kas minēta 3. ieteikumā, cita starpā palīdz novērst ar ārējiem kontiem saistītus neaizsargātības faktorus ilgākā termiņā.

AR ŠO IESAKA Rumānijai 2022. un 2023. gadā rīkoties šādi.

1. Īstenot fiskālo politiku atbilstoši Padomes 2021. gada 18. jūnija Ieteikumam par pārmērīga valdības budžeta deficīta situācijas novēršanu Rumānijā.

2. Turpināt atveseļošanas un noturības plāna īstenošanu, ievērojot Padomes 2021. gada 3. novembra īstenošanas lēmumā iekļautos atskaites punktus un mērķrādītājus. Drīz pabeigt sarunas ar Komisiju par 2021.–2027. gada kohēzijas politikas plānošanas dokumentiem, lai sāktu to īstenošanu.

3. Samazināt vispārējo atkarību no fosilā kurināmā. Veicināt ilgtspējīgas enerģijas ražošanas turpmāku paplašināšanu, paātrinot atjaunīgo energoresursu attīstību,

[19] .

modernizējot enerģijas pārvades tīklus un izvēršot starpsavienojumus ar kaimiņos esošajām dalībvalstīm. Palielināt renovācijas tempu un vērienu, lai uzlabotu ēku fonda energoefektivitāti.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs